«Շենիկի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի

<<Պատանի բնապահպաններ>> խմբակի

2023-2024 ուստարվա

տարեկան 68 ժամ

Թեմատիկ պլանավորում

7-րդ դասարան

Խմբակավար՝_ Ն. Կիրակոսյան

Բացատրագիր

Այժմ մարդկությունը հայտնվել է բնապահպանական բազմաթիվ խնդիրների առաջ,որոնցից ամենակարևորը Երկիր մոլորակի պահպանությունն է:Մեր ժամանակներում առանձնակի կարևորվում է բնապահպանական գիտելիքներով,Երկիր մոլորակի պահպանությամբ մտահոգված նոր մտածելակերպով մարդու կայացման խնդիրը:Երկիրը պահպանելու խնդիրը պետք է դառնա ապրելակերպ,մտածելակերպ՝ յուրաքանչյուրի համար:Ներկա հասարակության հույսը երեխաներն են՝ ապագա որոշումներ կայացնողները:Ահա թե ինչու ողջ աշխարհում այդքան մեծ դեր է հատկացվում մարդկանց էկոլոգիական դաստիարակությանը,դպրոցականների էկոլոգիական կրթությանը,ինչի իրականացմանն է ուղղված այս ծրագիրը:Ծրագիրը ստեղծված է հաշվի առնելով <<Հանրակրթության պետական չափորոշչի>> պահանջները: Սույն ծրագիրը նպատակահարմար է իրականացնել 6-8-րդ դասարաններում,տարեկան 68 ժամ ծավալով:

Ծրագրի նպատակն է՝

1.նպաստել անհատի էկոլոգիական կուլտուրայի, էկոլոգիական մտածելակերպի, գործելակերպի,շրջակա միջավայրի նկատմամբ պատասխանատվության ձևավորմանը:

2.Նպաստել սովորողների այն գիտելիքների,կարողությունների,հմտությունների զարգացմանը,որոնք անհրաժեշտ են միջին դպրոցի աշակերտների մոտ համակարգված բնապահպանական աշխարհայացքի ձևավորման համար:

3.Զարգացնել սովորողների էկոկրթական մակարդակը,օգնել նրանց՝ ճիշտ գնահատել սեփական բնության ժառանգությունը և գիտակցել առողջ և կայուն շրջակա միջավայր ունենալու անհրաժեշտությունը:

1. **Ծրագրի խնդիրները՝**

- Սովորողների մոտ ձևավորել տեխնիկական և գիտական գործնեության կարողություններ
- Նպաստել նրանց ինքնուրույն և քննադատական մտածողության զարգացմանը

- Նպաստել միջառարկայական կապերի ամրապնդմանը
- Միջանձնային հարաբերությունների ոլորտում զարգացնել նրանց հաղորդակցական կարողությունները
- Ձևավորել ընդհանուր նպատակի շուրջ համախմբվելու,թիմային աշխատանք կատարելու կարողություններ
- Խթանել սովորողների քաղաքացիական ակտիվությունը:

2. Ակնկալվող վերջնարդյունքները՝

- Կկարողանա իր արարքների համար ստանձնել պատասխանատվություն
- Կհասկանա բնական ռեսուրսների դերը հասարակության կյանքում
- Կկարողանա հիպոթեզներ առաջ քաշել,ստուգել դրանց հավաստիությունը
- Կկարողանա էկոլոգիական հիմնախնդիրները դասակարգել ըստ բնույթի և ընդգրկման
- Կբացատրի ՀՀ-ում առկա էկոլոգիական հիմնախնդիրները
- Կպատկերացնի իր և ուրիշների դերը շրջակա միջավայրի առողջության պահպանման խնդրում
- Կմասնակցի շրջակա միջավայրի առողջացմանը նպաստող աշխատանքներին
- Կհասկանա աղտոտող տեխնոլոգիաների,բնակչության գերաճի,ընչաքաղց բնօգտագործման ներգործությունը շրջակա միջավայրի վրա
- Կկատարի կամավորության սկզբունքով աշխատանքներ իր բնակավայրի շրջակա միջավայրի առողջությունը պահպանելու և բարելավելու նպատակով
- Կգնահատի հայկական մշակույթի,ավանդական,սովորությունների դերը բնապահպանության գործում/օրինակ՝որսորդության արգելումը կենդանիների բազմացման շրջանում/

3.Հատկացվող ընդհանուր ժամաքանակ՝

Շաբաթական ՝ 2 դասաժամ / Տարեկան՝ 68 դասաժամ /

Ծրագիրը նախատեսված է 6-8-րդ դասարանների սովորողների համար:

4.Բովանդակությունը՝

h/h	Թեմայի անվանումը	Ժամաքանակ
1.	Մարդ և բնություն փոխհարաբերություններ /4 ժամ/	
	Բնության վրա մարդկային հասարակության ներգործության պատմական փուլերը	1
	Էկոլոգիական հիմնախնդիրները,դրանց էությունը և ընդգրկումը/տեղական,տարածաշրջանային,համամոլորակային/	1
	Տնտեսական առաջընթացը և շրջակա միջավայրի վատթարացումը	1
	ՀՀ բնապահպանական հիմնախնդիրների համառոտ բնութագիր	1
2.	Հող /6 ժամ/	
	Հողի բերրիությունը,նշանակությունը	1
	Հողի էրոզիայի առաջացման գործոնները և կանխարգելման միջոցները Հողերի վատթարացումը որպես համամոլորակային հիմնախնդիր	1 1
	Քիմիական պարարտանյութերի,թունաքիմիկատների ներգործությունը շրջակա միջավայրի վրա	1
	Գյուղատնտեսության հիմնական բնապահպանական խնդիրները	1
	Հողի էրոզիան Հայաստանում	1
3.	Անտառների հիմնախնդիրներ / 6 ժամ/	
	Երկրագնդի անտառային ծածկույթը,կենսաբազմազանությունը և դրա պահպանությունը	1

	Անտառների տեսակները/արևադարձային,բարեխառն և այլն /	1
	Անտառազրկման պատճառները և հետևանքները	1
	Անտառազրկման պատճառները և հետևանքները	1
	Ի՞նչ է անտառը:Ինչպես ծառ տնկել	1
	Հայաստանի Հանրապետության անտառների ապագան	1
4.	Կենսաբազմազանություն /6 ժամ/	
	Կենսաբազմազանության պահպանման անհրաժեշտությունը	1
	Արգելոցներ,արգելավայրեր,ազգային պարկեր,բնության հուշարձաններ	1
	ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ	1
	Ի՞նչ է Կարմիր գիրքը,և ինչի՞ համար է այն անհրաժեշտ	1
	Կազմեք ձեր սեփական Կարմիր գիրքը	1
	Կազմեք ձեր սեփական Կարմիր գիրքը	1
5.	Մթնոլորտի հիմնախնդիրներ /8 ժամ/	
	Օդի աղտոտման աղբյուրները /արդյունաբերություն,տրանսպորտ,կենցաղ և այլն /	1
	Օդի աղտոտման աղբյուրները /արդյունաբերություն,տրանսպորտ,կենցաղ և այլն /	1
	Օզոնային թաղանթի քայքայում	1
	Ջերմոցային էֆեկտ	1
	Երկրագնդի կլիմայի փոփողությունը և դրա էկոլոգիական հետևանքները	1
	Կլիմայի փոփոխության ազդեցությունը Հայաստանում	1
	Ինչպես կարելի է նվազեցնել տրանսպորտի ազդեցությունը կլիմայի վրա	1
	Ինչպես կարող եմ օգնել մոլորակին	1
6.	Երկրագնդի ջրային պաշարների հիմնախնդիրներ / 8 ժամ/	
	Ջրի աղտոտում,աղտոտման աղբյուրնեևը,աղտոտման կանխարգելում և վերահսկում	1
	Ջրի աղտոտում,աղտոտման աղբյուրնեևը,աղտոտման կանխարգելում և վերահսկում	1
	Քաղցրահամ ջրի հիմնախնդիրները,վերացման ուղիները	1
	Սևանա լճի հիմնախնդիրը	1

	Մտածել՝ ինչպե՞ս կարելի է խնայել ջուրը	1
	Տան ջրի ծախսի հաշվարկի օրինակ	1
	Որքա՞ն գումար է ծախսում ձեր ընտանիքը տան ջրի համար	1
	Նվազեցնում ենք մեր ջրային հետքը	1
7.	Կոշտ թափոններ և աղբի հիմնախնդիրներ / 14 ժամ/	
	Ի՞նչ է նշանակում թափոն	1
	Թափոնների հիմնախնդիրը	1
	Թափոնների տեսակները	1
	Թափոնների տեսակները	1
	Թափոնների կայուն կառավարում	1
	Թափոնների ուղղակի ազդեցությունը էկոհամակարգերի վրա	1
	Շրջանաձև տնտեսություն	1
	Թափոնների նվազեցումը/վերամշակում,վերօգտագործում/	1
	Կոմպոստի պատրաստում	1
	Կոմպոստի պատրաստում	1
	Թղթի վերամշակում	1
	Թղթի վերամշակում	1
	Էկո պայուսակների պատրաստում	1
	Էկո պայուսակների պատրաստում	1
8.	Էներգետիկ ռեսուրսներ,էներգիայի օգտագործում /12 ժամ/	
	Էներգիա:Էներգիայի աղբյուրների տեսակները	1
	Էներգիայի չվերականգնվող աղբյուրները և շրջակա միջավայրը	1
	Այլընտրանքային էներգիայի աղբյուրները և օգտագործումը	1
	Այլընտրանքային էներգիայի աղբյուրները և օգտագործումը	1
	Էներգախնայողությունը և շրջակա միջավայրի պահպանությունը	1
	Էներգարդյունավետություն և էներգախնայողություն	1
	Ածխածնային հետքի հաշվարկում	1

	Էներգախնայողությունը բնակարաններում,փողոցում և այլուր	1
	Էներգախնայողությունը բնակարաններում,փողոցում և այլուր	1
	Էներգախնայողության ցուցապաստառի մրցույթ	1
	Էներգախնայողության ցուցապաստառի մրցույթ	1
	Որքա՞ն է մեր սննդի էներգիան	1
9.	Էքսկուրսիաներ /2 ժամ /	2
10.	Պահուստային / 2 ժամ /	2
	Ընդամենը՝	68

Գրականության ցանկ

- Մ.Դավթյան <<Տրջակա միջավայր և բնապահպանություն>>,Երևան,2010թ.
- Մ.Դավթյան,Ա.Կարապետյան <<Տրջակա միջավայր>> Երևան,1999թ.
- Ռ.Մայիլյան,Ս.Եղիազարյան,Ն.Դավթյան <<Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ>>, Երևան, 1992թ.
- Կարլա Ուեսլի <<Միտք սերմանի՛ր,ծառ տնկի՛ր>>,Երևան,2010թ
- <<Տապան էկո-ակումբ>> ՀԿ <<էներգիայի և ռեսուրսների օգտագործում>>,Երևան,2018թ.
- Գ.Մելիքյան,Կ.Ավետիսյան,Դ.Մնացականյան<<Էներգախնայողությոն,էներգաարդյունավետություն>>,Երևան,2021թ
- Ջեկույց<<Թափոնների կառավարումը Հայաստանում>>,Երևան,2020թ.
- <<Կլիմայական արկղիկ>>ուսումնական ձեռնարկ,Երևան,2021

Նյութեր համացանցից

- Բնապահպանության նախարարություն / www.mnp.am/

- Բնապահպանություն / Yerevan.am /
- Բնապահպանական տեղեկատվական կայք / EkoNews.am /
- Վայրի բնության և մշակութային արժեքների պահպանման հիմնադրամ / FPWC.am /
- Всеипный фонд дикой приподы / WWF.org /
- www.eionet.europa.eu/ [перевод] *Европейская сеть экологического наблюдения и информации*
- www.carboeurope.org/ [перевод] *Оценка земного баланса углерода*
- www.climate.kz *Координационный центр по изменению климата*
- www.globalcarbonproject.org/ [перевод] *Global Carbon Projec*
- www.igbp.net/ [перевод] *International Geosphere-Biosphere Programme*